

การส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นภายใต้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย 4.0
**The Local Promotion and Development under Driving
the Development of Thailand 4.0**

อารีรัตน์ แก่นลิ้ม, ฐิตาภา จันทโรจน์,
วีรวัฒน์ วรสิริวัฒนนนท์, จิรเมธ จันทโชติ และ โชติ บดีรัฐ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
**Areerath kanluem, Thitapha Jantharote,
Weerawat Worasiriwatthananon, Jiramet Janthachot and Chot Bodeerat**
Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-Mail : Nubow_tnw53@hotmail.com

บทคัดย่อ

กระบวนการพัฒนาประเทศไทยภายใต้ “ประเทศไทย 4.0” เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาวเป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาล บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการ กระบวนการ หรือแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นภายใต้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย 4.0 พบว่า ประเทศไทย 4.0 เป็นนโยบายที่เริ่มนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาปรับใช้ในองค์กรและต่อการจัดทำบริการสาธารณะหรือการให้บริการประชาชน ซึ่งทำให้แต่ละองค์กรสามารถลดการใช้ทรัพยากรไปได้มาก และเป็นการลดขั้นตอนและเวลาในการให้บริการประชาชน ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้ทั่วถึงและสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการนำเอาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ใช้ทั้งในองค์กรและการจัดทำบริการสาธารณะหรือการให้บริการประชาชนให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 นี้ ท้องถิ่นยังต้องพัฒนาและส่งเสริมตนเองด้วยระบบดิจิทัลสร้างการเรียนรู้สร้างนวัตกรรมแสวงหาความร่วมมือเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากและยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งความสุข สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามหลักการของประเทศไทย 4.0 ต่อไป

คำสำคัญ: การส่งเสริม; การพัฒนาท้องถิ่น; การขับเคลื่อน; ประเทศไทย 4.0

Abstracts

The paradigm of national development under "Thailand 4.0" is another policy that lays the foundation for long-term national development as a starting point to drive towards a prosperous, stable and sustainable country in accordance with the government's vision. The objective of this journal was to study the principle, process or guidelines for the local promotion and development under driving the development of Thailand 4.0. It was found that Thailand 4.0 was the policy that applied the technology and innovation for the organization and the public services or the people service. These made the organization could reduce the resource use and the method and time in the people service. The people could approach the public services thoroughly and rapidly. However, the application of the technology and innovation for the organization and the public services or the people service in accordance with the policies of Thailand 4.0, the local had to develop and promote themselves with the digital system, make the learning, create the innovations, search for the collaboration to stimulate the local economy, hold on the good governance for the happiness of the organization, respond to the demand of the people stably, prosperously and sustainably in the principles of Thailand 4.0

Keywords: Promotion; Local Development; Propulsion; Thailand 4.0

บทนำ

กระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศไทยภายใต้ “ประเทศไทย 4.0” เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาลเป็นรูปแบบที่มีผลกระทบต่อการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัย การพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” ที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรทั้งในประเทศและระดับโลกทุกคนที่รับรู้ถึงวิกฤตในครั้งนี้ก็ได้แต่ฝากความหวังไว้ที่ Thailand 4.0 หวังว่ามันจะช่วยผลักดันให้ประเทศไทยหลุดพ้นกับดักทั้งหลายที่เคยเจอมาตลอดได้ ซึ่ง Thailand 4.0 นี้เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมนั่นเอง เปลี่ยนจากที่แต่ก่อนเราลงมือทำมาก แต่ได้ผลตอบแทนน้อย มาเป็นลงมือทำน้อย ๆ แต่ได้ผลตอบแทนมหาศาล โดยการเอาความคิดสร้างสรรค์เป็นแรงผลักดัน และนำนวัตกรรมเข้ามาช่วยเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าไปสู่การบริการมากขึ้น (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559 : ออนไลน์)

หน่วยงานภาครัฐหน่วยหนึ่งที่ถือว่ามีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริการส่วนตำบลและกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้เป็นไปตามที่ได้รับมอบหมาย และกำหนดให้รัฐบาลเป็นผู้จัดสรรเงินอุดหนุนและเงินจากการจัดสรรภาษีและอากร เพื่อให้การดำเนินการด้านบริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (วุฒิสสาร ตันไชย, 2562 : ออนไลน์)

ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นภายใต้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย 4.0 จึงเป็นกระบวนการส่งเสริมให้ท้องถิ่นให้นำนโยบายประเทศไทย 4.0 ไปปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้กับนโยบายสาธารณะ เพื่อมุ่งหาคำตอบที่ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นอย่างไร ซึ่งควรเริ่มจากอะไร เพื่อให้เป็นท้องถิ่นที่ทันสมัยตามนโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อให้ตอบสนองความต้องการประชาชน เพื่อให้บริการประชาชน และประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้ทั่วถึงและสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น

การพัฒนาเป็นการทำให้เจริญทำให้เติบโตงอกงามและมากขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงที่เล็กลงน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่ขยายตัวขึ้น หรือการกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าอย่างเป็นระบบหรือการทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้าในลักษณะของแผนงานหรือโครงการแล้วการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาเพราะเป็นกระบวนการหรือแนวทางของผู้นำหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่สามารถทำงานร่วมกับประชาชนได้อย่างถูกต้องและทำงานให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ในระดับของการปฏิบัตินักพัฒนาท้องถิ่นได้กำหนดหลักการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไว้ 5 ประการ (กอบกุล ราชะนาคร และคณะ, 2555 : 7) ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของงานพัฒนาชุมชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจวางแผนงาน การปฏิบัติการและร่วมบำรุงรักษา

2. การช่วยเหลือตนเอง (Aided Self-Help) เป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยึดหลักการที่ต้องพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นพึ่งตนเองได้มากขึ้น โดยมีรัฐคอยให้การช่วยเหลือ สนับสนุนในส่วนที่เกินขีดความสามารถของประชาชน ตามโอกาสและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม

3. ความคิดริเริ่มของประชาชน (Initiative) ในการทำงานกับประชาชนต้องยึดหลักการที่ว่าความคิดริเริ่มต้องมาจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งต้องใช้วิถีแห่งประชาธิปไตย และหาโอกาสกระตุ้นให้การศึกษาให้ประชาชนเกิดความคิด และแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น หมู่บ้าน ตำบล

4. ความต้องการของชุมชน (Felt - Needs) การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต้องให้ประชาชนและองค์กรประชาชนคิดและตัดสินใจบนพื้นฐานความต้องการของท้องถิ่นเอง เพื่อให้เกิดความคิดที่ว่างงานเป็นของประชาชน และจะช่วยกันดูแลรักษาต่อไป

5. การศึกษาภาคชีวิต (Life-Long Education) การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นถือว่าเป็นกระบวนการให้การศึกษาภาคชีวิตแก่ประชาชนนำไปสู่การพัฒนาคน การพัฒนาท้องถิ่น การให้การศึกษาต้องให้การศึกษาอย่างต่อเนื่องกันไปตราบเท่าที่บุคคลยังดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน

การดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นหลาย ๆ ชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบันทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาทั้งที่เกิดจากชุมชนเอง และความร่วมมือจากภาครัฐส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงในชีวิต แต่ในขณะเดียวกันในบางชุมชนท้องถิ่นกลับต้องพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้ด้วยมูลเหตุประการต่าง ๆ (อภิชาติ สถิตนิรามัย และคณะ , 2555 : 76) ดังนี้

1. บริบทของชุมชนเมืองหรือกึ่งเมือง ที่มีความหลากหลายของระบบทางสังคม พหุสังคม หรือพหุวัฒนธรรม ส่งผลทำให้กระบวนการการพัฒนาเป็นไปอย่างล่าช้าซึ่งแตกต่างจากระบบสังคมที่มีความเป็นเอกภาพที่สามารถพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว

2. วัฒนธรรมประชาธิปไตยที่เป่งบาน ประกอบกับการสื่อสารและระบบสนเทศที่ก้าวล้ำทำให้ประชาชนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเท่าทันกัน กลับก่อให้เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม เช่น สื่อเหลือง สื่อแดง หรือหน้ากากขาว ซึ่งส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาในทุกระดับรวมทั้งในระดับท้องถิ่น

3. ขาดอิสระเชิงอำนาจระหว่างราชการส่วนกลางกับท้องถิ่น ที่ผิดเพี้ยนไปจากหลักการกระจายอำนาจที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารราชการท้องถิ่นเอง

4. ขาดกระบวนการการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ในกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำและร่วมกันรับผิดชอบ

ท่ามกลางกระแสสังคมโลกเปลี่ยนแปลงเร็ว เพราะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสภาพสังคมไทยก็ปรับตัวและเปลี่ยนแปลงเร็วตามไปด้วยกระบวนการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ควรที่จะปรับตัวให้ทันยุคทันเหตุการณ์และเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้นในประเด็นที่สำคัญ (มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด, อัครพงศ์ อันทอง และรังสรรค์ ณะพรพันธุ์, 2555 : 32) ดังนี้

1. ผู้จัดการชุมชนหรือสังคม หมายถึง ภาคการเมืองการปกครองซึ่งเป็นผู้นำสังคม ภาคราชการองค์กรต่าง ๆ จำต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด กล่าวคือ ภาคการเมืองการปกครอง ต้องคิดในเชิงสร้างสรรค์ พัฒนาคุณภาพขีดความสามารถ มีความจริงใจ ซื่อสัตย์สุจริต โดยเอาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งดูประชาชนให้ออกและรู้จักรับฟังประชาชนภาคราชการ จะต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากแนวตั้ง (Vertical) มาเป็นโครงสร้างแบบแนวนอนหรือแนวราบ (Horizontal) และจะต้องเปลี่ยนจากการสั่งการ การคิดแทนประชาชนมาเป็นการส่งเสริมสนับสนุน และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เปิดโอกาสให้โอกาสประชาชนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง

2. บริบทอันหลากหลาย เช่น ระบบเศรษฐกิจ การศึกษา การสาธารณสุข และสวัสดิการสังคม เป็นต้น นอกจากต้องมีความเสมอภาคทั่วถึงและเท่าเทียมในเรื่องของโอกาสแล้วต้องมีคุณภาพด้วยระบบเศรษฐกิจควรเป็นเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองบนรากฐานศักยภาพแต่ละชุมชน ผลิตเพื่อบริโภคเองเป็นหลักเหลือจึงจำหน่ายจ่ายแจก การศึกษาเน้นคุณภาพ คิดเป็น มีทักษะปฏิบัติได้จริง ทั้งทักษะอาชีพและทักษะชีวิต มีจิตวิญญาณของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต และมีความเสมอภาค มีความเท่าเทียมในโอกาสการสาธารณสุข ที่เน้นการป้องกันและสร้างสุขภาพ นำการซ่อมสุขภาพ มีการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีคุณภาพสวัสดิการสังคม มีการกระจายรูปแบบให้หลากหลายมากขึ้น ไม่ใช่เพียงเรื่องของการเจ็บป่วย เรื่องการประกันชีวิตการประกันภัย เรื่องการฌาปนกิจ หรืออื่นใดที่มีอยู่ในสังคมไทยขณะนี้เท่านั้นและส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อดูแลคนในชุมชนด้วยตนเอง

3. ประชาชนและชุมชน เวลานี้ประชาชนและชุมชนก็ต้องปรับตัวเองด้วย และเป็นโอกาสที่จะปรับตัวเองได้ เพราะทุกฝ่ายเริ่มเห็นความสำคัญและมุ่งเป้าการพัฒนาไปที่ประชาชนและชุมชน

3.1 การเรียนรู้ ประชาชนและชุมชนต้องเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเอง คือ จะต้องเพิ่มทักษะและความสามารถให้ตนเอง โดยเฉพาะทักษะและความสามารถในการอาชีพ

3.2 ความคิดพึ่งตนเองเป็นหลัก

3.3 เป้าหมายชีวิตหรือเป้าหมายชุมชน การมีสุขภาพที่ดีเป็นเป้าหมายสูงสุด คือชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนและชุมชนต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายชีวิตให้ถูกทิศทาง

3.4 การจัดการจะต้องมองตนเอง (ทั้งประชาชนและชุมชน) ในเชิงบูรณาการทั้งหมด (Holistic) และมองให้ครบถ้วน มนุษย์มีความสัมพันธ์ทั้งร่างกายและจิตใจ อวัยวะทุกส่วนถ้าเกิดเหตุที่ใดก็จะกระทบทั้งหมด และมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทั้งระบบจะแยกส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ เกิดเหตุที่ส่วนใดก็กระทบกระเทือนกันทั้งระบบการจัดการจึงต้องจัดการให้ดีทุกภาคส่วนและทุกระบบ และประชาชนหรือชุมชนจะต้องจัดการด้วยตนเองเป็นหลัก

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นในทางที่ดีขึ้นเจริญรุ่งเรืองขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถจัดการกับภาวะการณของกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ (Self-reliance) หรือช่วยเหลือตนเองได้ (Relf-help) ในการคิดตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวมซึ่งหลักการดำเนินงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มาจากแนวคิดพื้นฐาน หลักการพัฒนาได้นำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยยึดหลัก1)ความมีศักดิ์ศรี และศักยภาพของประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้มากที่สุด และต้องเชื่อมั่นว่าประชาชนนั้นมีศักยภาพที่จะใช้ความรู้ ความสามารถที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเองได้ จึงต้องให้โอกาสประชาชนในการคิดวางแผน เพื่อแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นด้วยตัวของเขาเอง 2) การพึ่งตนเองของประชาชน ยึดมั่นเป็นหลักที่สำคัญว่าต้องสนับสนุนให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ โดยการสร้างพลังชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ส่วน

รัฐบาลจะช่วยเหลือ สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง และช่วยเหลือในส่วนที่เกินขีดความสามารถของประชาชน 3) การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติตามแผน และติดตามประเมินผลในกิจกรรม หรือโครงการใด ๆ ที่จะทำในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการดำเนินงาน อันเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องความเป็นเจ้าของโครงการ หรือกิจกรรม 4) ประชาธิปไตย ในการทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จะต้องเริ่มด้วยการพูดคุย ประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน คิดร่วมกัน ตัดสินใจ และทำร่วมกัน รวมถึงรับผิดชอบร่วมกัน ภายใต้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย

แนวคิดการพัฒนาประเทศไทย 4.0

นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์รัฐประหารในประเทศไทยเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เป็นต้นมาในระยะแรกมีความกังวลจากหลายฝ่ายว่าจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นโดยรวมจากประเทศต่างๆ ที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทำให้รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ตระหนักถึงการสร้างความเชื่อมั่นต่อนานาชาติและนักลงทุนต่างชาติ รัฐบาลจึงได้กำหนดแผนดำเนินการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่นานาชาติในการนำพาประเทศไทยกลับสู่เส้นทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามเส้นทางของโรดแมปประชาธิปไตย 3 ขั้นตอน โดยแผนดังกล่าวจะนำไปสู่การเลือกตั้งทั่วไปภายในปลายปี พ.ศ. 2561 (สุรัชพงศ์ สิกขาบัณฑิต, 2561 : ออนไลน์)

รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กำหนดนโยบายต่าง ๆ ออกมามากมายเพื่อใช้ในการบริหารประเทศ ซึ่งหนึ่งในนโยบายหลักของรัฐบาลนั้นก็คือนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็น “วิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้จัดระบบปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงประเทศไทย 4.0 จึงมีความมุ่งมั่นที่จะปรับเปลี่ยนเป็น “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (Value-Based Economy) โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น จึงควรมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบันไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น มีลักษณะเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่เป็นอยู่เดิมและรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ

Startup บริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก **Traditional Services** ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ **High Value Services** และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง(สุรัชพงศ์ สิกขาบัณฑิต, 2561 : ออนไลน์)

โดยการเติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัย และพัฒนา แล้วต่อยอดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเป็น “**5 กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย**” ประกอบด้วย 1)กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ 2) กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ 3) กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม 4) กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว และ 5) กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง ทั้ง 5 กลุ่มเทคโนโลยี และอุตสาหกรรมเป้าหมายจะเป็นแพลตฟอร์มในการสร้าง **New Startups** ต่างๆมากมาย อาทิ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอาหาร ในกลุ่มที่ 1 เทคโนโลยีสุขภาพ เทคโนโลยีการแพทย์ สปา ในกลุ่มที่ 2 เทคโนโลยีหุ่นยนต์ ในกลุ่มที่ 3 เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คนเทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส (E-Marketplace) อี-คอมเมิร์ซ (E-Commerce) ในกลุ่มที่ 4 เทคโนโลยีการออกแบบ ธุรกิจไลฟ์สไตล์ (Lifestyle Business) เทคโนโลยีการท่องเที่ยวการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการในกลุ่มที่ 5 เป็นต้น (สุรัชพงศ์ สิกขาบัณฑิต, 2561 : ออนไลน์)

กลไกการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 เป็นการปฏิรูปประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่กลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง ถือเป็นโมเดลเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาของประชาชน สร้างการวิจัยและพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจ เพื่อให้ไทยสามารถยืนอยู่ได้ด้วยตัวเองในระดับหนึ่งในศตวรรษที่ 21 (อารดา ฉิมมากร และกฤตสุขชิน พลเสน, 2561 : 57-65) ประกอบด้วย 1)ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์(Productive Growth Engine) เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการปรับเปลี่ยนประเทศไทยสู่ประเทศที่มีรายได้สูง (High Income Country) ด้วยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ การบริหารจัดการสมัยใหม่ กิจกรรมร่วมทุนรัฐและเอกชนในโครงการขนาดใหญ่ และการพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา 2)การกระจายรายได้ การสร้างโอกาสและความมั่งคั่งให้เกิดขึ้นกับประชาชน (Inclusive Growth Engine)เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากในชุมชน ด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจ การส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้มแข็งให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ การยกระดับขีดความสามารถเสริมสร้างทักษะและเติมเต็มศักยภาพของประชาชนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ตลอดจนการสร้างงานใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและ 3)การสร้างความมั่งคั่งในอนาคต (Green Growth Engine) เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ การมุ่งเน้นการใช้พลังงานทดแทน การปรับเปลี่ยนแนวคิดจากเดิมที่คำนึงถึงความ

ได้เปรียบเรื่องต้นทุน (Cost Advantage) เป็นหลักมาสู่การคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับการลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นทั้งระบบ (Lost Advantage) การสร้างความมั่งคั่งหัวใจสำคัญอยู่ที่การพัฒนาระบบการผลิตให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาคมโลกด้วยในเวลาเดียวกัน

กล่าวโดยสรุปแล้วสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้นโยบายประเทศไทย 4.0 ประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือ และความมุ่งมั่นของคนไทยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการพัฒนามนุษย์ หากประเทศไทยสามารถขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวไปได้จริง จะทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และสามารถลดการพึ่งพาต่างชาติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำต่างๆ เป็น การสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

วิเคราะห์การส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นภายใต้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย 4.0

โลกในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มีความหลากหลาย รวมถึงการแข่งขันที่รุนแรง ซึ่งปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก็คือ “กระแสโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีสารสนเทศ” ประเทศไทยในฐานะส่วนหนึ่งของประชาคมโลกก็ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเช่นกัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดในทุกมิติทั้งทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นทั้งโอกาส กับดัก และความท้าทายที่ประเทศไทยต้องผ่านไปให้ได้ ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ก้าวเดินต่อไปของประเทศไทยเราจะต้องระเบิดจากข้างใน ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในและการดำเนินการพัฒนาประเทศตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมกับการเชื่อมโยงไปสู่ประชาคมโลก เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล กลไกที่มีความสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนประเทศ คือกลไกประชารัฐ ที่จะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยอาศัยส่วนร่วมจากทุกภาคฝ่าย ทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อสารมวลชน ประชาชน และภาคเอกชน ที่จะต้องสานพลังความร่วมมือ ผนึกกำลัง ขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ประเทศไทย 4.0 ดังนั้นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้มีนโยบายที่สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อเป็นหลักการให้ท้องถิ่นได้ดำเนินการ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560 : 6) คือ

1. การเสริมสร้างศักยภาพ และขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการกำหนดนโยบาย ทิศทาง และแนวทางในการพัฒนาองค์การในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาภารกิจ พัฒนาบุคลากรให้เติบโตอย่างมั่นคง

2. การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่องค์กรดิจิทัล และองค์กรแห่งนวัตกรรม คือการส่งเสริมสนับสนุน องค์กรภาคีทุกภาคส่วนทั้งส่วนราชการ สถาบันการศึกษา องค์กร ภาคประชาชน ร่วมผลิต และ

พัฒนาผลงานทางวิชาการ องค์ความรู้ นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาภารกิจและบริการของให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

3. การกระจายทรัพยากร และการบริการตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ความสามารถ สร้างระบบการติดตาม การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนา รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรแบบมีส่วนร่วม

4. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพึ่งตนเอง และการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน คือ การส่งเสริมและสนับสนุนที่เน้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้

5. การพึ่งตนเองทางการเงิน การคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง คือ การสร้างมาตรการในการพัฒนาการคลังขององค์กรให้มีความเข้มแข็ง

6. การให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้มาตรฐานสากล คือ การปรับรูปแบบและวิธีการดำเนินการขององค์กรให้มีความร่วมมือกันระหว่างรัฐ เอกชน ประชาชน และประชาสังคม ในลักษณะแบบประชารัฐมากขึ้น

ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นภายใต้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย 4.0 นั้น ท้องถิ่นในฐานะกลไกหลักกลไกหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่งในการดำเนินงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดจึงได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีเตรียมตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงต่อบทบาทในการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 คือ

1. การส่งเสริมและการพัฒนาทุนมนุษย์ โดยการสร้างคนในท้องถิ่นให้มีศักยภาพ ความรู้และทักษะ เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีสำนึกรักท้องถิ่น ดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง และมีคุณธรรม จริยธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างคนไทย 4.0 นอกจากนี้ท้องถิ่นยังมีบทบาทในการส่งเสริม **Local Start Up** ในอดีตที่ผ่านมาผ่านงานธุรกิจหน้าใหม่จำนวนไม่น้อยต้องเผชิญหน้ากับการทำมาก-ได้น้อยท้องถิ่นจึงต้องมีบทบาทในการส่งเสริม **Local Start Up** ให้ดำเนินธุรกิจ ทำน้อย-ได้มากโดยขับเคลื่อนธุรกิจด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยมีท้องถิ่นทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และแสวงหาโอกาส 4.0”

2. การส่งเสริมและการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความสามารถเชื่อมโยงสู่ประชาคมโลก ด้วยการพัฒนาตนเองให้มีมาตรฐานอยู่ในระดับสากล โดยคุณลักษณะของท้องถิ่น 4.0 นั้น ประกอบด้วยกัน 4 ประการ ได้แก่ 1) **Moral** ท้องถิ่นจะต้องมีธรรมาภิบาลดำเนินงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้มีมาตรฐานเป็นธรรม เพื่ออำนวยความสะดวก และมีคุณธรรมจริยธรรม ในการดำเนินงาน 2) **Active** ท้องถิ่นจะต้องมีความกระตือรือร้น มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงพร้อมเรียนรู้มุ่งผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพ 3) **Creative** ท้องถิ่นจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์บนฐานความรู้ คิดนอกกรอบริเริ่มต่อยอดเพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการ และการบริหารจัดการสาธารณะและ 4) **Strong** ท้องถิ่นจะต้องมีความเข้มแข็งในตนเอง ทั้งในการบริหารจัดการและการจัดบริการสาธารณะให้ได้มาตรฐาน มีสถานภาพทางการคลังที่มีเสถียรภาพ และมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมและการพัฒนาด้านทุนมนุษย์ และการส่งเสริมและการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความสามารถเชื่อมโยงสู่ประชาคมโลกนั้น ทำให้ท้องถิ่นจะต้องปรับตนเองเพื่อก้าวเป็นท้องถิ่น 4.0 ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันต่อการเหตุการณ์ คือ

1. การพัฒนาระบบดิจิทัล การใช้ระบบดิจิทัลในการดำเนินงานของท้องถิ่นคือ การให้บริการอินเทอร์เน็ตในสำนักงานการบันทึกข้อมูลในฐานข้อมูลการมีช่องทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการให้บริการการจัดทำฐานข้อมูลบุคลากรท้องถิ่นแห่งชาติการจัดทำและใช้งานแผนที่ภาษีและการใช้งานระบบ e-LAAS ในยุคดิจิทัลภาครัฐได้เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ รวมถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งด้านการให้บริการแก่ประชาชน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ในหลากหลายมิติ การสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ เพิ่มรายได้ การเข้าถึงบริการของภาครัฐ การออกแบบและปรับเปลี่ยนรูปแบบบริการของรัฐ โดยอาศัยข้อมูลดิจิทัล เพื่อสร้างบริการของรัฐในรูปแบบใหม่ผ่านเทคโนโลยี Mobile Social Cloud Technology ในยุค Internet มี 3 ประการ ได้แก่

1.1 Reintegration เช่น การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการกำกับควบคุมการบริหารภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

1.2 Need-based Holism เช่น การปรับปรุงองค์กรของรัฐเพื่อให้เกิดการให้บริการสาธารณะที่ให้ความสำคัญต่อการนำความต้องการของพลเมืองมาเป็นศูนย์กลาง

1.3 Digitalization เช่น การใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการนำระบบบริหารสารสนเทศมาใช้ รวมถึง การให้ความสำคัญต่อการสื่อสารผ่านทาง Internet ซึ่งจะเข้ามาแทนที่วิธีการทำงานแบบเดิม

2. การส่งเสริมและพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้และการจัดการความรู้คือการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้แก่บุคลากรการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามสายงานการดำเนินการขับเคลื่อนท้องถิ่นให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้การจัดการองค์ความรู้ในองค์กรการพัฒนาองค์ความรู้ให้บุคลากรของท้องถิ่นส่งเสริมและพัฒนาขีดสมรรถนะสูง ให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

3. การส่งเสริมและการพัฒนาการสร้างนวัตกรรม คือ การสร้างนวัตกรรมท้องถิ่นในการบริหารจัดการและจัดบริการสาธารณะท้องถิ่นควรมุ่งสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการปัญหา และความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ โดยเป็นนวัตกรรมในเชิงบริหารจัดการ และการจัดบริการสาธารณะด้วยการบริการเชิงรุก มุ่งเน้นการบริการเชิงรุก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ท้องถิ่นควรลดขั้นตอนการให้บริการ เช่น การจัดตั้งหรือสนับสนุนศูนย์บริการร่วม (OSS) การขยายเวลาให้บริการ การจัดชุดบริการเคลื่อนที่ทั้งในและนอกเวลาราชการ

4. การส่งเสริมการแสวงหาความร่วมมือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ มีโครงการบูรณาการ การทำงานร่วมกับท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น เพื่อตอบสนองความคุ้มค่าตามหลักธรรมาภิบาล และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญ มีประสิทธิภาพในการการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญเร่งด่วนของประเทศ

5. การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก โดยใช้กลไกในระดับท้องถิ่น การส่งเสริมการประกอบอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่การส่งเสริมการท่องเที่ยวการกำกับดูแล และส่งเสริมการดำเนินกิจการตลาดการพัฒนาเสถียรภาพทางการคลัง พึ่งตนเองได้ มีรายได้เพียงพอในการบริหารงานท้องถิ่นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ โดยพิจารณาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนเงินภาษีและค่าธรรมเนียม ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บได้

6. การส่งเสริมให้ยึดมั่นธรรมาภิบาลดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและมีคุณธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายและกิจกรรม เพื่อสร้างธรรมาภิบาลในท้องถิ่นมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการงานมีมาตรฐานการให้บริการและมีระบบ/กลไก ในการจัดการกับเรื่องร้องเรียนไม่มีการถูกข่มขู่ความผิดจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบเงื่อนไขที่เป็นรากฐานสำคัญในการเป็นท้องถิ่น 4.0 ท้องถิ่นจะต้อง “ปฏิวัติความคิดปฏิรูปตนเอง” โดยต้องตระหนักว่า “หากไม่มีท้องถิ่น 4.0 ประเทศไทยจะไม่สามารถมุ่งสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ได้”

กล่าวโดยสรุปกระแสโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ประเทศไทยในฐานะส่วนหนึ่งของประชาคมโลกก็ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเช่นกัน ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ก้าวเดินต่อไปด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในและการดำเนินการพัฒนาประเทศตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมกับการเชื่อมโยงไปสู่ประชาคมโลก เพื่อก้าวสู่ความเป็นสากล กลไกที่มีความสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนประเทศ ดังนั้นรัฐบาลโดยทำให้รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายต่าง ๆ ออกมามากมายเพื่อใช้ในการบริหารประเทศ ซึ่งหนึ่งในนโยบายหลักของรัฐบาลนั้นก็คือนโยบายไทยแลนด์ 4.0ซึ่งเป็น “วิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ด้วยหลัก “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนเป็น“เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” ท้องถิ่นเองก็ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากรัฐบาลให้มีเตรียมตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงต่อบทบาทในการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 คือ 1)การส่งเสริมและการพัฒนาทุนมนุษย์ โดยการสร้างคนในท้องถิ่นให้มีศักยภาพ ความรู้และทักษะ เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีสำนึกรักท้องถิ่น ดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง และมีคุณธรรมจริยธรรม และ 2)การส่งเสริมและการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความสามารถเชื่อมโยงสู่ประชาคมโลก ด้วยการพัฒนาตนเองให้มีมาตรฐานอยู่ในระดับสากล โดยคุณลักษณะของท้องถิ่น 4.0 นั้น ประกอบด้วยกัน4 ประการ ได้แก่1)Moral ท้องถิ่นจะต้องมีธรรมาภิบาล2)Active ท้องถิ่นจะต้องมีความกระตือรือร้น 3) Creative ท้องถิ่นจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์บนฐานความรู้ด้าน

นวัตกรรมและ 4) Strong ท้องถิ่นจะต้องมีความเข้มแข็งในตนเอง ทั้งในการบริหารจัดการและการจัดบริการ สาธารณะให้ได้มาตรฐาน จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีความตระหนักถึงการดำเนินการ ตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม จึงได้นำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในด้าน ต่าง ๆ ทั้งการปฏิบัติงานภายในองค์กรและการจัดทำบริการสาธารณะแก่ประชาชน เห็นได้จากการนำ เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งทำให้ประหยัดทรัพยากรลด ขั้นตอนและเวลาในการให้บริการประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณะได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

สรุป

นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เป็นการผลักดันให้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ซึ่งรวมถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดในทุกภาคส่วน การปฏิรูป กระบวนการทางธุรกิจการผลิต การค้าและการบริการ การปรับปรุง ประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน อันจะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศไทยตาม นโยบายของรัฐบาลในท้ายที่สุดโดยมีองค์ประกอบดังนี้ 1) เป้าหมายของการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคม คือการที่สามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศ ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และ 2) เพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วย เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างสรรค์สังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่ การเป็นรัฐบาลดิจิทัล การพัฒนากำลังคนให้พร้อมให้เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และการสร้างความ เชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นภายใต้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย 4.0 จึงเป็นกระบวนการให้ท้องถิ่นนำนโยบายไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานของท้องถิ่นต่อการจัดทำ บริการสาธารณะในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นท้องถิ่นที่ทันสมัยตามนโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อให้ตอบสนอง ความต้องการประชาชน เพื่อให้บริการประชาชน และประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้ทั่วถึงและสะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2560). *ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2560 – 2569*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- กอบกุล رایชนะครและคณะ. (2555). *การปฏิรูปกฎหมายเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและนวัตกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. เชียงใหม่ : สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มิ่งสรรพ ขาวสะอาด, อัครพงศ์ อันทอง และรังสรรค์ ณะพรพันธุ์. (2555). *บทวิจารณ์รัฐธรรมนูญการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2562). การกระจายภารกิจหน้าที่ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคใหม่. *ออนไลน์*. ดึงข้อมูลเมื่อ 18 ตุลาคม 2565. จาก <http://www.local.moi.go.th/webst/botfam1.html>.
- สุรัชพงศ์ สิกขาบัณฑิต. (2561). นโยบายประเทศไทย 4.0 : โอกาส อุปสรรค และผลประโยชน์ของไทยในภูมิภาคอาเซียน. *ออนไลน์*. ดึงข้อมูลเมื่อ 18 ตุลาคม 2565 จาก file:///C:/Users/HP/Desktop/E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1/article_20180302144136.pdf.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). ไชรหัส “ประเทศไทย 4.0” สร้างเศรษฐกิจใหม่ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง. *ออนไลน์*. ดึงข้อมูลเมื่อ 18 ตุลาคม 2565. จาก <http://www.thairath.co.th/content/613903>.
- อภิชาติ สถิตนิรามัย. (2555). *ที่มาและความเป็นอิสระของคณะกรรมการการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : เดือนตุลา.
- อารดา ฉิมมากร และกฤตสุขชิน พลเสน. (2561). การพัฒนาประเทศไทย 4.0 ด้วยหลักไตรสิกขา. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*. 23 (2), 57-65.